

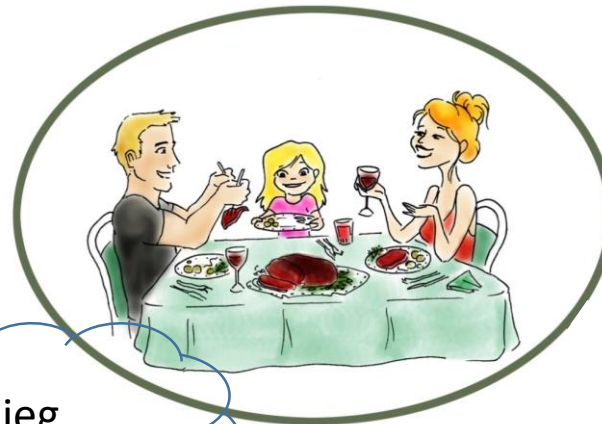
Frivillige Græsserlaug i Naturpleje

Anna Bodil Hald

Natur & Landbrug ApS

Naturhistorisk Forening for Nordsjælland

31. oktober 2016

Hvor er jeg
glad!

Lidt om mig

Biolog. Botanisk økolog.
Seniorforsker på Danmarks Miljøundersøgelser
Naturkonsulent Natur & Landbrug Aps
Naturforvaltning (græsning, høslæt,
slåning vejkanter, biomassehøst til biogas og
fjernelse af næringsstoffer, afbrænding).

DN Naturplejenetværk, formand
DBF bestyrelse, medlem

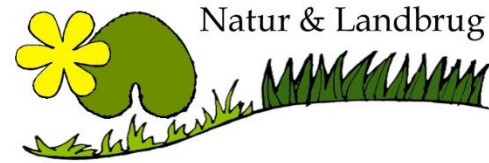
Ejer 25 m² have

Helårsgræsning med kvæg (Galloway) og geder. CHR: 110785
Passer kvier (Angus) på sommergræsning
Spiser kun okse- og lammekød fra naturpleje.

Disposition

Hvorfor kogræsserlaug er nødvendige
og økonomi i naturpleje.

HighNature Value

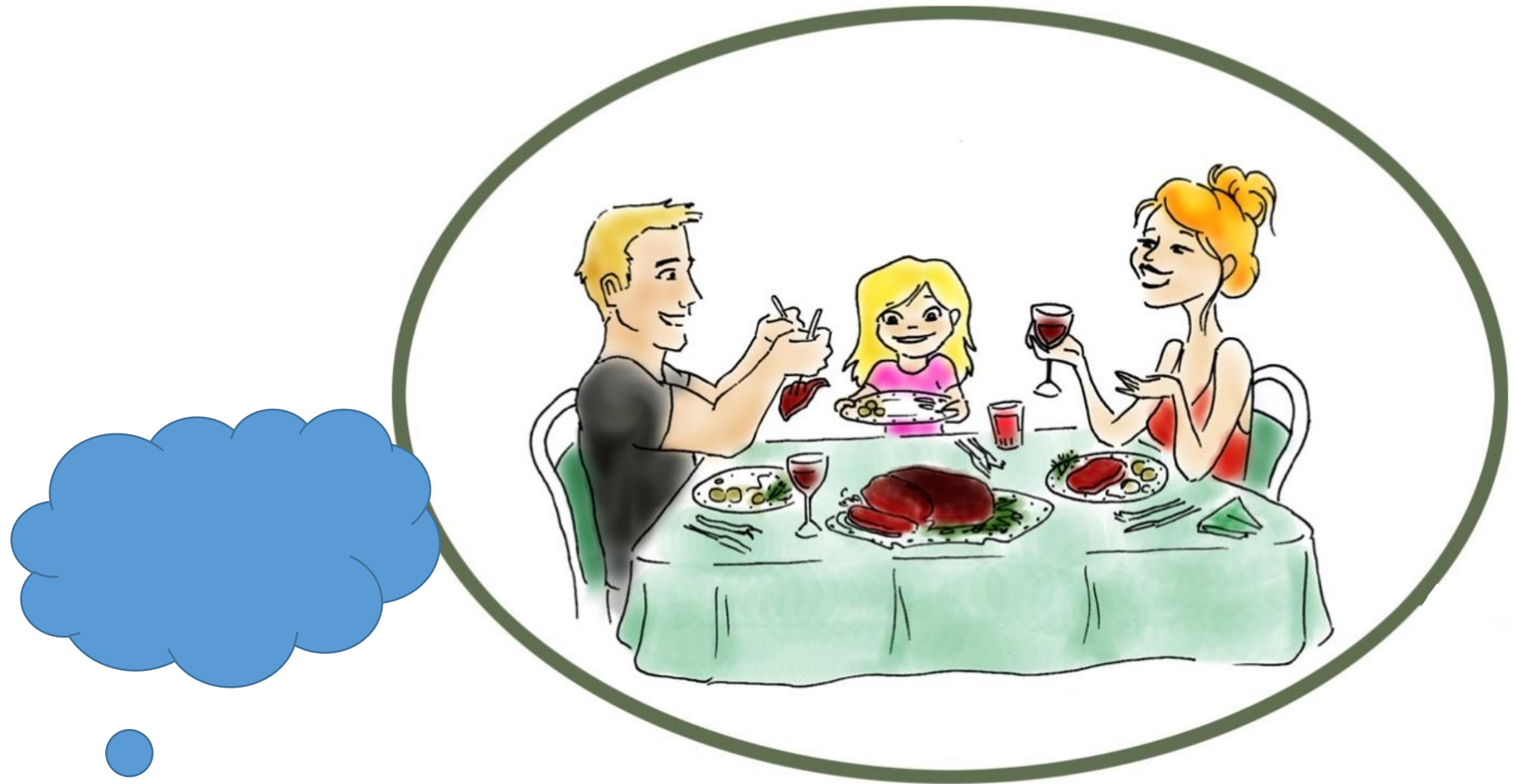
Pause

Projekt med kogræsserlaug

Oprettelse af et kogræsserlaug

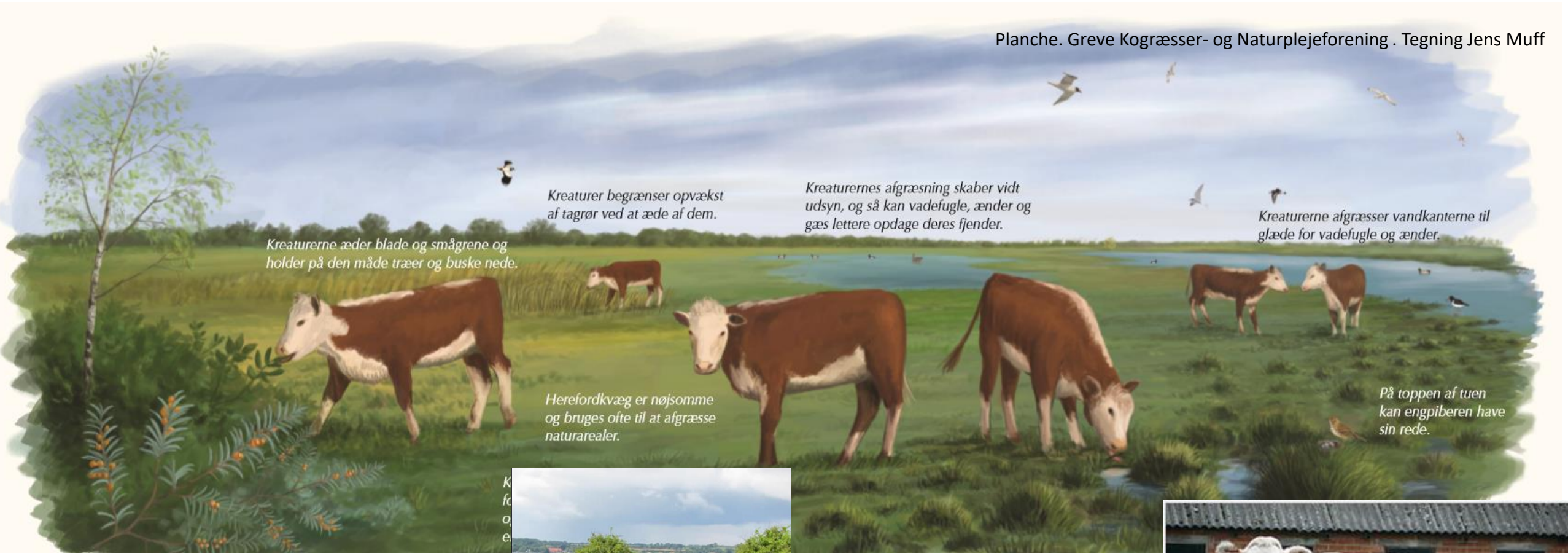
Hvor finder vi arealerne ?

Hvad kan jeg i selv øvrigt gøre?

Hvem er I i forhold til jeres mad?

Kreaturene æder blade og smågrene og holder på den måde træer og buske nede.

Kreaturene begrænser opvækst af tagrør ved at æde af dem.

Kreaturenes afgræsning skaber vidt udsyn, og så kan vadefugle, ænder og gæs lettere opdage deres fjender.

Kreaturene afgræsser vandkanterne til glæde for vadefugle og ænder.

Herefordkvæg er nøjsomme og bruges ofte til at afgræsse naturarealer.

På toppen af tuen kan engpiberen have sin rede.

Gallowaykvæg

Skotsk højlandskvæg

Aberdeen Angus

Charolais ko med kalv

Belgisk Blåhvid ko med synligt arvæv fra kejsersnit

Kød fra kvæg på naturarealer er sundt

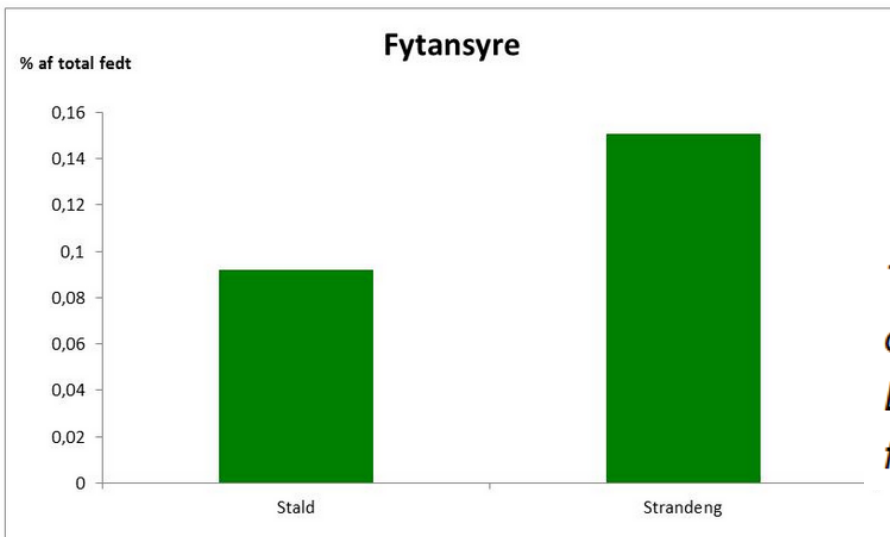
Sundere fedt og måske antioxidanter

Analysen af kødets fedt viste et ret højt indhold af det sunde umættede fedt - især Omega-3 fedtsyrer. Det er en af de essentielle fedtsyrer, som vi mennesker ikke selv kan danne, og derfor skal have tilført.

Det er almindeligt kendt, at indholdet af græs i foderrationen til drøvtyggere giver et højere indhold af omega 3 fedtsyrer. Resultaterne af denne danske undersøgelse støtter dette og viser desuden et meget gunstigt forhold mellem omega 6 og omega 3 fedtsyrer på 1,8 – 3,2 i kontrast til konventionelt produceret kalvekød, der har et forhold omkring 8-9. Det er ønskeligt, at forholdet er mindre end 4.

Simremad!

Tabeltekst: Indholdet af fytansyre – en mulig bioaktiv fedtsyre med positive egenskaber overfor diabetes og immunforsvaret - var væsentligt større i stude af kødkvægsracen Dexter, der havde afgræsset strandeng, sammenlignet med Dexter-stude, der var færdigfodrede to måneder på stald med kraftfoder og hø.

Søgeord 'vin'

Passer til

☐	Bøf (på grillen)	16 stk
☐	Fisk (på grillen)	4 stk
☐	Fjerkræ (på grillen)	4 stk
☐	Foie gras	1 stk
☐	Salater	7 stk
☐	Simreretter	4 stk
☐	Skaldyr (på grillen)	1 stk

Mest populære

Druetype

A B C D E F G
H I J K L M N
O P Q R S T U
V W X Y Z Æ Ø
Å 0-9

☐	Pinot Noir	497 stk
☐	Chardonnay	496 stk
☐	Cabernet Sauvignon	448 stk
☐	Svrah	399 stk

Vina Errazuriz,
Errazuriz Carmenere
Estate 2012

Fra DKK 60,00
~~Før DKK 85,00~~

Vina Errazuriz, Max
Reserva Carmenere
2012

DKK 125,00

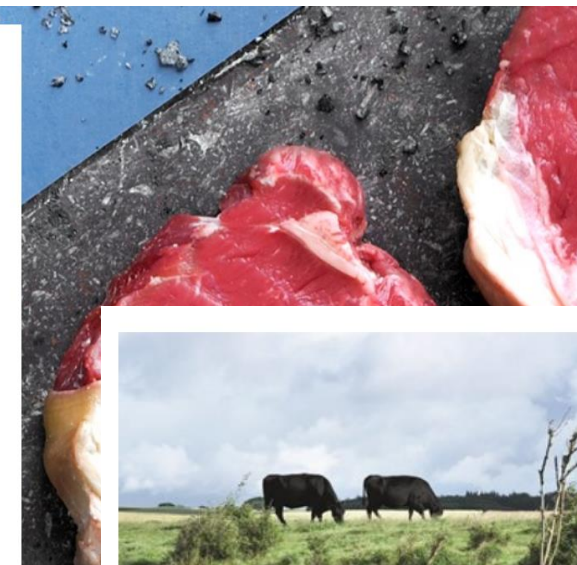
Fess Parker, Frontier
Red, Årets Grillvin
2013

Fra DKK 90,00
~~Før DKK 100,00~~

Søgeord 'kød Irma'

5 ting, vi synes, du skal vide om Irmas oksekød fra kvier.

- 1: Kød fra kvier er kendt for sin naturlige mørhed. Det skyldes at de unge dyr har kortere fibre i musklerne.
- 2: Modningen er helt naturligt med til at gøre kødet mere mørt og udvikle smagen. Kødet modner i 12 og op til 28 dage, afhængigt af udskæringen.
- 3: Bøffer fra kvier er lidt lysere end andre typer oksekød.
- 4: Kvierne er maks. 3,5 år gamle. Det er med til at bevare mørheden.
- 5: Blandt de populære udskæringer er ribeye, culotte, cuvette, tyndsteg, filet og hakkekød.

KØD

Prøv smagen af Livø

De økologiske Angus kvæg går rundt i naturen på Livø og græsser kløver, urter og rødder efter behag. Dette giver utrolig smagfuldt og mørt oksekød.

ØKOLOGISK ANGUS KVÆG >

Mit Motto

Ikke kun brok!
Jeg må også yde for at nyde naturen!

Vibevedt

Smalbladet timian

Vokshat

Fotos:

Hvid klit

Jævnligt oversvømmet strandeng

Overgået til museums-natur

Hede

rigkær

Overdrev

Strandrørskov

Vibe. Hvor skal jeg være

Fotos: N&L

Naturstyrelsen bortforpagter mange naturområder. Der skives desværre ikke noget om naturmål - tværtimod.

Dansk Botanisk Forening har reageret 4. april 2016 på en tilfældig kontrakt:

Kontrakten giver derimod tilladelse til kalveskjul, hvilket som bekendt giver næringstilførsel. Desuden er et kalveskjul kun relevant for intensivt drevne og intensive amme-kvægracer, der er langt mindre egnet til naturpleje end de ekstensive racer. Dyreholder med ekstensive racer er i langt højere grad indstillet på den mindre tilvækst på naturområder end dyreholdere med intensive racer.

Kontrakten kræver også, at der ikke må komme plantearter på arealet, som NaturErhverv ikke godkender på arealer med grundbetaling, se tekstuddrag nedenfor. Det er meget mærkværdigt. Det skulle være NST's adelsmærke, at der er/kommer så meget som muligt god natur på styrelsens områder. Derfor skulle man

Landbrugsarealer med græs er støtteberettigede, hvis du har overholdt aktivitetskravet om slåning eller afgræsning. Arealer, der overvejende består af mos, lav og/eller dværgbuske, som lyng, revling mv., er dog ikke støtteberettigede.

Tekst fra Vejledning om direkte arealstøtte 2016. NaturErhverv.

Hvordan er så dyreholders økonomi på naturpleje ?

Følgende dias er tilpasset fra et oplæg 21. september 2016, Hillerød,
ved Heidi Buur Holbeck, Landbrugets Videnstjeneste

TILSKUD TIL PLEJE AF GRÆS- OG NATURAREALER - SATSER I 2016

Arealer med Grundbetaling

Forpligtigelse	Tilskud
Slæt	850 kr. pr. ha
Afgræsning	1.650 kr. pr. ha

Arealer uden Grundbetaling

Forpligtigelse	Tilskud
Slæt	1.050 kr. pr. ha
Afgræsning	2.600 kr. pr. ha

TILSKUD – MED ELLER UDEN GRUNDBETALING?

Uden Grundbetaling

Plejegræs: 2.600 kr./ha

Grundbetaling

Ca. 1.900 kr./ha

Plejegræs: 1.650 kr./ha

I alt ca. 3.550 kr./ha

Skal vurderes for de næste 5 år

VALG AF KONTROLFORM?

Synlig afgræsning

Fast græsningstryk

KONTROL VED SYNLIGT AFGRÆSSET

Arealet skal være synligt afgræsset:

- Afgræsses i periode 1. juni – 31. august/15. september
- Dyrene behøver ikke at være på arealet hele perioden
- Arealer over 100 m² der ikke opfylder kravene skal trækkes ud af ansøgningen
- Arealer med GB:
  - Min. 50 pct. af plantedækket er tydeligt afbidt og minde end 40 cm.
- Arealer uden GB:
  - Min. 50 pct. af plantedækket er tydeligt afbidt. På hede, dog 50 pct. mellem lyngen.

Foto: Heidi Buur Holbeck

KONTROL AF NATURAREALER

– FAST GRÆSNINGSTRYK

- Dyrene *skal* gå på arealet i juni, juli og august
- Fra 2015 min. 1,2 SK pr. ha.
SK: Storkreatur. 1 SK er kvæg ældre end 2 år.
Kvæg mellem 6 mdr. og 2 år er 0,6 SK
- MEN NaturErhvervstyrelsen kan fastsætte et lavere græsningstryk, ud fra en faglig vurdering fra kommunen

Foto: Heidi Buur Holbeck

KONTROL EFTER FAST GRÆSNINGSTRYK

Hvilke arealer kan medregnes?

- Ved kontrol ses der ikke på plantedækket – der tælles dyr!
- MEN arealer (over 100 m²) der slet ikke er egnet til afgræsning som f.eks. tæt skov eller vanddækkede arealer uden plantedække, sump eller arealer med meget tæt buskads, hvor dyrene ikke kan færdes skal trækkes ud af ansøgningen

Foto: Heidi Buur Holbeck

KONTROL AF NATURAREALER

Hvornår er det relevant at vælge hvad? **Ifølge** **SEGES**

Synlig afgræsset

- På arealer med Grundbetaling
- Ved rotationsgræsning

Fast græsningstryk

- På ekstensive naturarealer
- Når der er dyr nok
- Ingen samhegning med arealer hvor der tilskuds fodres i juni, juli og august

ABH. Problemer for sommerfugle mv. (overdrev overgræsses)

ABH. Problem for kær (undergræsses)

Den lette kontrol løsning: **Antal SK => Overdrev overgræsses og kær undergræsses.**
Det kan de frivillige gøre noget ved!

Overgræsset overdrev og undergræsset kær.

Det værdifulde rigkær rummer mange sjældne arter, men det kan være svært at få malkekvægskvier til at græsse nok i bund. I baggrunden ses heste, der er sat ud på lignende arealer

HØJ NATURVÆRDI

ALLE LYSÅBNE AREALER VURDERES UD FRA 14 FORSKELLIGE PARAMETRE OG TILDELES EN SCORE FRA 0 – 13 UD FRA FØLGENDE KRITERIER

- Kystnærhed
- Lavbundsareal
- Skråning/Skrænt
- Beskyttet natur
- Nærhed til beskyttet natur
- Nærhed til småbiotop
- Ekstensiv landbrugsdrift
- Økologisk mark
- Planteindikator 1
- Planteindikator 2
- Planteindikator 3
- Forekomst af rødlistet/bilags art 1
- Forekomst af rødlistet/bilags art 2
- Forekomst af rødlistet/bilags art 3

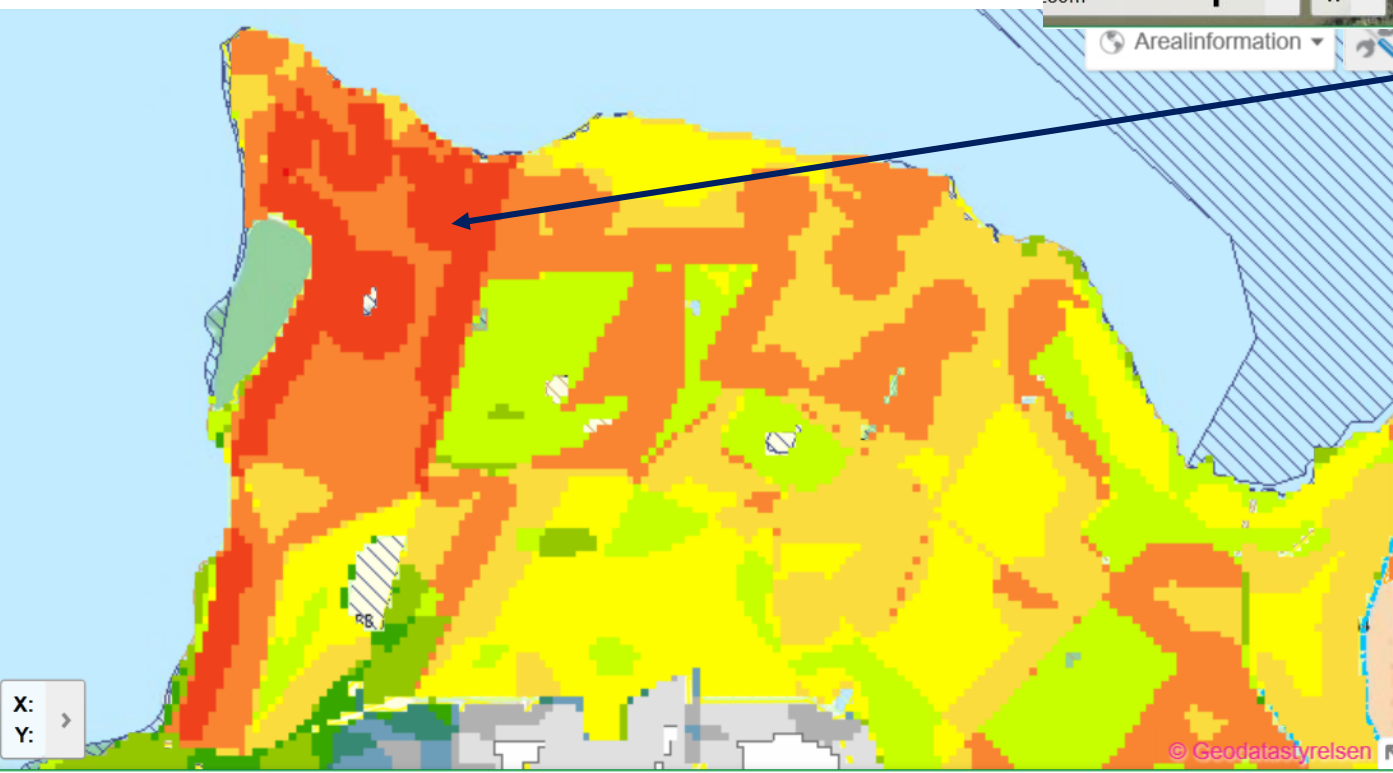
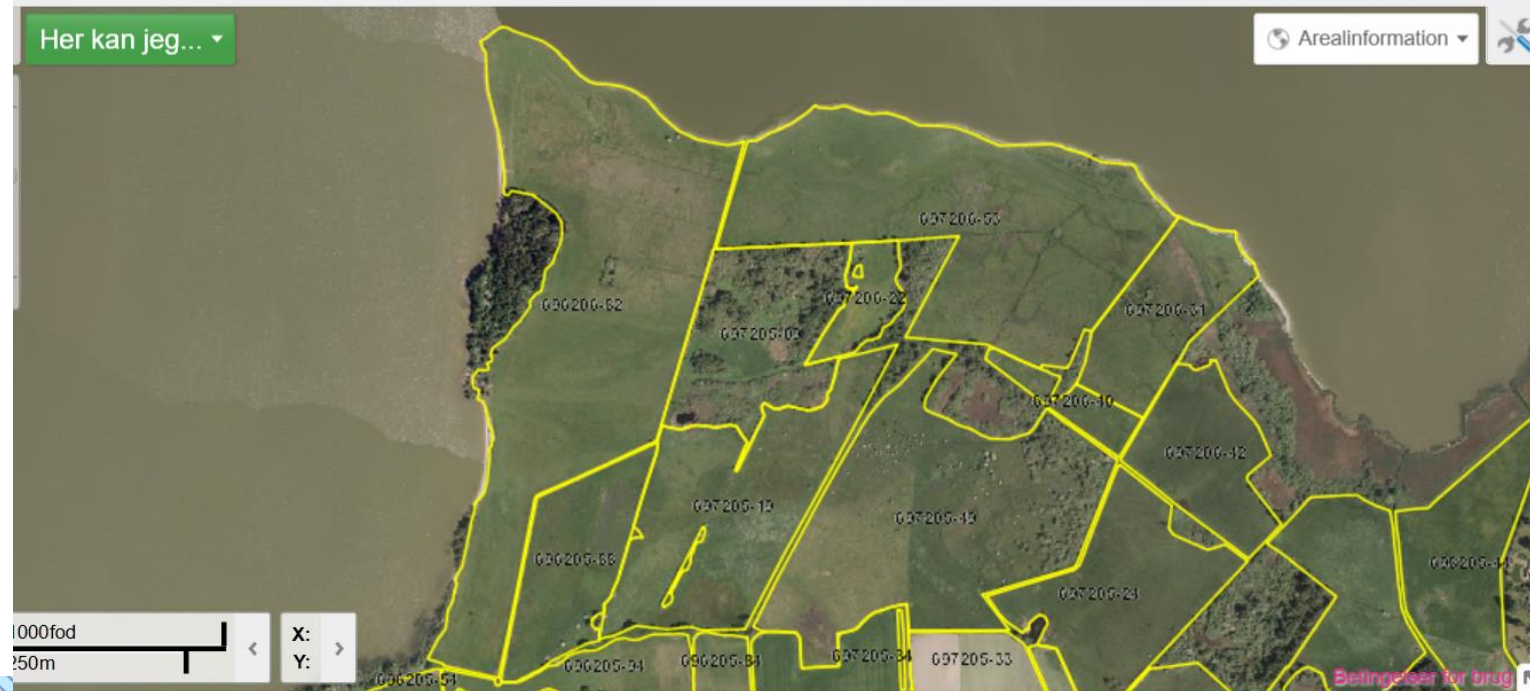

Tilskud 2016 kræver HNV ≥ 5

Eksempel på HNV. II. Lyngby mose ved Arresø

<http://arealinformation.miljoportal.dk/distribution/>

Mørkerødt HNV = 11

HNV score: 11

Kystnærhed: Nej

Lavbundsareal: Ja

Skråning/Skrænt: Nej

Beskyttet natur: Ja

Nærhed til beskyttet natur: Ja

Nærhed til småbiotop: Ja

Ekstensiv landbrugsdrift: Ja

Økologisk mark: Ja

Planteindikator 1: Ja

Planteindikator 2: Ja

Planteindikator 3: Nej

Forekomst af rødlistet/bilags art 1: Ja

Forekomst af rødlistet/bilags art 2: Ja

Forekomst af rødlistet/bilags art 3: Ja

Beregning af naturtilstand ved brug af simple indikatorer

Planteindikator 1: score ≥ 2.5
 Planteindikator 2: score ≥ 3.25
 Planteindikator 3: score ≥ 3.75

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Stenstrand _12	Strandeng _13	Klitter _21	Hede _40	Overdrev _62	Ferskeng _64	HøjMose _71	LavMose _72
vibefedt	<i>Pinguicula vulgaris</i>	7	7	7	7	7	7	0	7
timian, smalbladet	<i>Thymus serpyllum</i>	6	6	6	6	6	6	0	6
klokke, liden	<i>Campanula rotundifolia</i>	5	5	5	5	5	5	0	5
kløver, bugtet	<i>Trifolium medium</i>	5	5	5	5	5	5	0	5
kløver, fin	<i>Trifolium dubium</i>	2	2	2	2	2	2	0	2
kløver, gul	<i>Trifolium campestre</i>	2	2	2	2	2	2	0	2
kløver, hare-	<i>Trifolium arvense</i>	3	3	3	3	3	3	0	3
kløver, hvid-	<i>Trifolium repens</i>	1	1	1	-1	-1	1	0	1
kløver, jordbær-	<i>Trifolium fragiferum</i>	3	3	3	3	3	3	0	3
kløver, rød-	<i>Trifolium pratense</i>	1	1	1	1	1	1	0	1
kløver, skov-	<i>Trifolium alpestre</i>	5	5	5	5	5	5	0	5

Landbrugets interesseorganisation har konkluderet!

Naturpleje betaler sig ikke

De danske tilskudsordninger for naturpleje er så lave, at det ofte ikke kan betale sig for landmanden. Beregninger viser, at afgræsning selv med tilskud er en underskudsforretning.

09. okt 2012 af Christian Erin-Madsen

Nogle landmænd trodser:
Hjemmeside for naturplejekød.

Naturkvæg:

Vi har stude af Jersey, som vi køber ind fra en mælkeproducent, typisk ville disse dyr blive aflivet eller sendt til Holland, men vi opfodrer dem med den bedste sødmælkserstatning i ca. 9 uger i en mindre kalvestald i strøede bokse. Alt efter årstiden sendes de på græs ,når de er 6 mdr. på lejede arealer ved Gudenåen og Norsminde Fjord, hvor de sommeren igennem "arbejder som naturplejere". De holder engene lysåbne og sikrer et varieret planteliv.

Når kvæg lever som vore dyr, er de ikke en klimabelastning, for de lever af planter, som ikke kan bruges til menneskeføde – og på arealer der ikke kan dyrkes med korn.

Hele sommeren igennem tilses vore dyr naturligvis hver dag – både for at se, at de har det godt –og for at de føler sig trygge ved os.

Engene får aldrig kunstgødning, ligesom de heller aldrig strøjtes. Kvæget sikrer at engene fortsat har en rig variation af græs og urter.

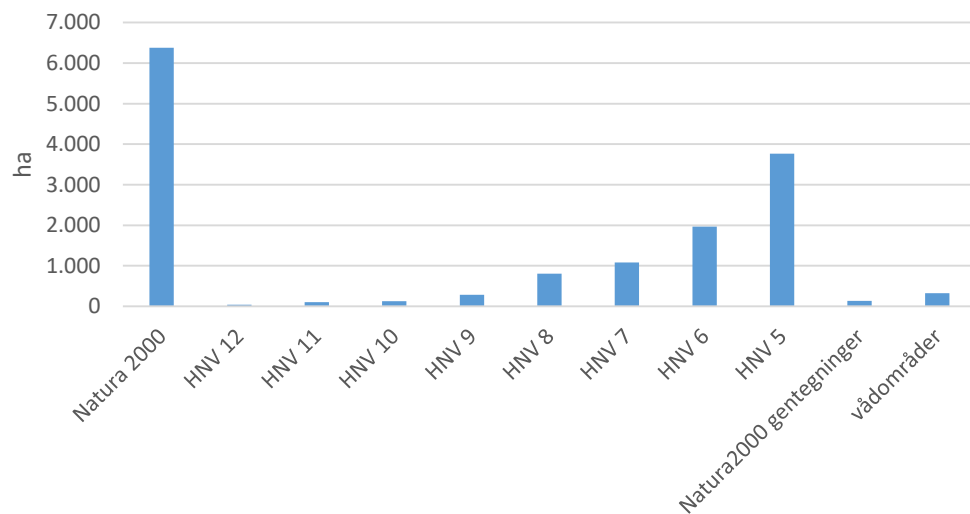
I vintermånederne går studene frit i dybstrøelsesbokse i vores åbne stald. De fodres med hjemmedyrket halm ,hø og korn.

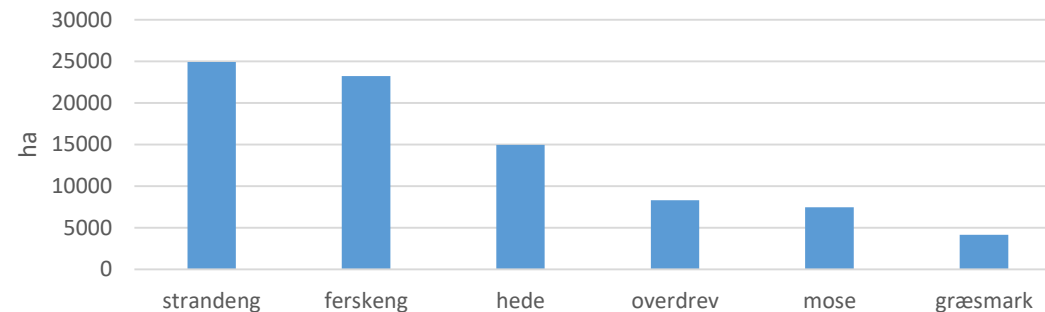
Vi må selv lave naturpleje! Der er arealer nok!

Plejekrævende arealer	Inden for habitatområder	Uden for habitatområder	I alt
Plejekrævende beskyttet natur Nygaard et. al. 2012	133.443 ha	208.364 ha	341.807 ha
Areal med pleje tilskud 2015 Ifølge mail fra NaturErhverv 25. okt. 2016			83.000 ha
		Nygaard, B., Levin, G., Bladt, J., Holbeck, H.B., Brøndum, W., Spelth, P. & Ejrnæs, R. 2012. Analyse af behovet for græsning og høslæt på beskyttede naturarealer. Areal, biomasse og antal græsningsdyr. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 78 s. - Teknisk rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 13 http://www.dmu.dk/Pub/TR13.pdf	

Tilsagn 2016 i og uden for Natura 2000.
15.000 ha - alle fik!

Samlet beskyttet natur og græsmark (83.000 ha) med plejetilskud 2015

Data fra NaturErhverv

Vi frivillige må selv lave naturpleje!

JORDLØSE BYBOERE
(NATURPLEJEFORENINGEN)

Projektet 2015-2017

Naturaktive borgere får naturhandleplaner

**– faglig styrkelse af frivillige
græsningsforeninger**

**Støttet af 15. Juni Fonden og
Aage V. Jensen Naturfond**

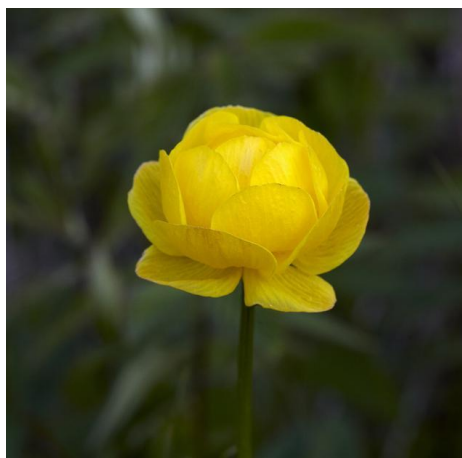

Dyrene beundres af medlemmer

Projekt mål med frivillige kogræsserforeninger

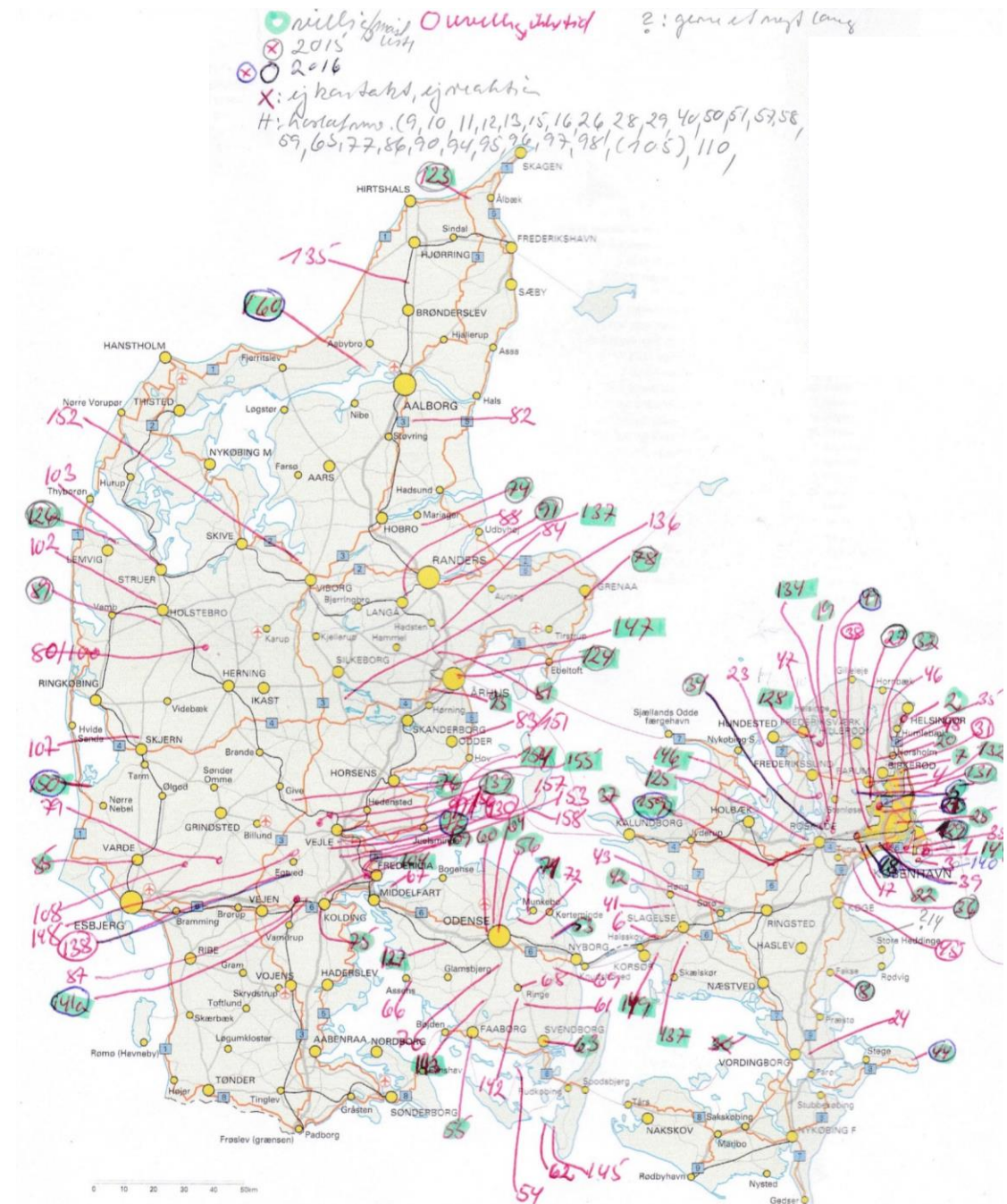
- Mere fokus på naturens dynamik og naturmæssige succesmål i naturplejen.
- Aktivere medlemmer til at deltager aktivt i registrerings- og informationsarbejdet.
- Udbrede kendskab til kogræsserforeninger som naturens aktive hjælpere.
- Facilitere samarbejde mellem kogræsserforeninger og landmænd med de relevante dyr

Opgaver til nu:

- Samlet kontaktinfo på godt 100 græsserforeninger.
  - Dertil nogle, der trækker træer op, og en del høslætlaug (25-30)
  - Pt. kontakt med ca. 70 græsserforeninger, der gerne vil have naturhandleplan
  - Dertil ca. 15 foreninger, som kun er på nyhedsmail
  - Dertil 3-5 foreninger, som gerne vil etableres
- I alt ca. 90 foreninger med frivillige**
- **2015:**
11 handleplaner
Vurderet effekt af 4 tidligere handleplaner (Koklapperne, Laanshøj, Hjortespring, Orø).
  - **2016:**
10 handleplaner
Offentlige ture med 2 foreninger
Hjulpet 3 nye foreninger i gang

Facebook gruppe: Græsserforeninger for naturaktive

Græsserforeninger for naturaktive...

Lukket gruppe

Medlem ▼ Del Notifikationer ...

Debat Medlemmer Begivenheder Videoer Billeder Filer

Søg i denne gruppe

Skriv et opslag Billede/video Meningsmåling Mere

Skriv noget ...

TILFØJ MEDLEMMER

+ Indtast navn eller e-mailadresse ...

MEDLEMMER 70 medlemmer

Naturaktive borgere får naturhandleplaner

– faglig styrkelse af frivillige kogræsserforeninger

Projektperiode	1/3 2015 – 20/4 2017
Formål	 <p>At øge folkelig forståelse og ansvarlighed for biologisk mangfoldighed ved fagligt at styrke frivillige græsningsforeninger med kvæg – såkaldte kogræsserforeninger.</p> <p>Der kan også være foreninger med får.</p>
Fokusområder	<p>Øge naturkvalitet i folde, der plejes af frivillige kogræsserforeninger</p> <p>Flere frivillige bidrager til naturplejen – også i landdistrikterne</p> <p>Kvalitetskød fra egne naturplejedyr</p> <p>Samarbejde med dyreholdere</p>
Beskrivelse af aktiviteter ses her	<p>Kogræsserforeninger opspores og kontaktes.</p> <p>Blandt de positive foreninger udvælges projekt cases. Disse cases ønskes fordelt i landet.</p> <p>Naturregistreringer hos udvalgte foreninger i samarbejde med medlemmer.</p> <p>Udarbejdelse af simpel naturhandleplan til foreninger med fokus på plus og minus arter</p> <p>Guidede ture med fokus på god naturpleje i folde</p> <p>Oplæg om det at være frivillig kogræsser i samarbejde med ildsjæle, der gerne vil etablere nye foreninger</p> <p>Kontakt til dyreholdere, der har egnede dyr til naturpleje i foreninger med frivillige</p>
Opgavetype	<p>Projektet er støttet af 15. Juni Fonden og Aage V. Jensen Naturfond.</p> <p>Projektet bakkes op af Danmarks Naturfredningsforening.</p>

Naturhandleplaner udarbejdet i projektet:

[Dronningborg kogræsser og naturplejeforening \(pdf\)](#)

[Enok-Ejstrup Natur- og Kogræsserlaug](#)

[Faxe kogræsser og naturplejeforening \(pdf\)](#)

[Fuglsang hedes græsningslaug \(pdf\)](#)

[Greve kogræsser og naturplejeforening \(pdf\)](#)

[Græsningsforeningen Høje Møn \(pdf\)](#)

[Hjortespring naturplejeforening \(pdf\)](#)

[Hover-Urhøj kogræsserforening \(pdf\)](#)

[Kabbelvej kogræssere - Får til Kanten \(pdf\)](#)

[Ko-operativet "Vegen Mølle" \(pdf\)](#)

[Københavns Kogræsserlaug \(pdf\)](#)

[Mosely kogræsserforening \(pdf\)](#)

[Naturplejelaug Laanshøj \(pdf\)](#)

[Nymindegab græsningslaug \(pdf\)](#)

[Orø natur \(pdf\)](#)

[Slagslunde kogræsningslaug \(pdf\)](#)

[Store Vejleå Kogræsser- og Naturplejeforening\(pdf\)](#)

[Tannisbugt natur- og vandplejeforening \(pdf\)](#)

[Veddelev Kolaug \(pdf\)](#)

[Værløse naturplejeforening - koklapperne \(pdf\)](#)

[Aabrinken kogræsser og naturplejeforening \(pdf\)](#)

4 mangler at blive godkendt

[Beskrivelse af projektet: Naturaktive borgere får naturhandleplaner \(pdf\)](#)

[Artikel til magasinet Kødkvæg: "Naturpleje i samarbejde med frivillige"](#)

[Naturmål i forpagtninger: WIN for naturen, WIN for arealer, WIN for de frivillige](#)

[Kommunikation via facebook](#)

[Hjortespring Naturplejeforening offentligt arrangement juni 2016](#)

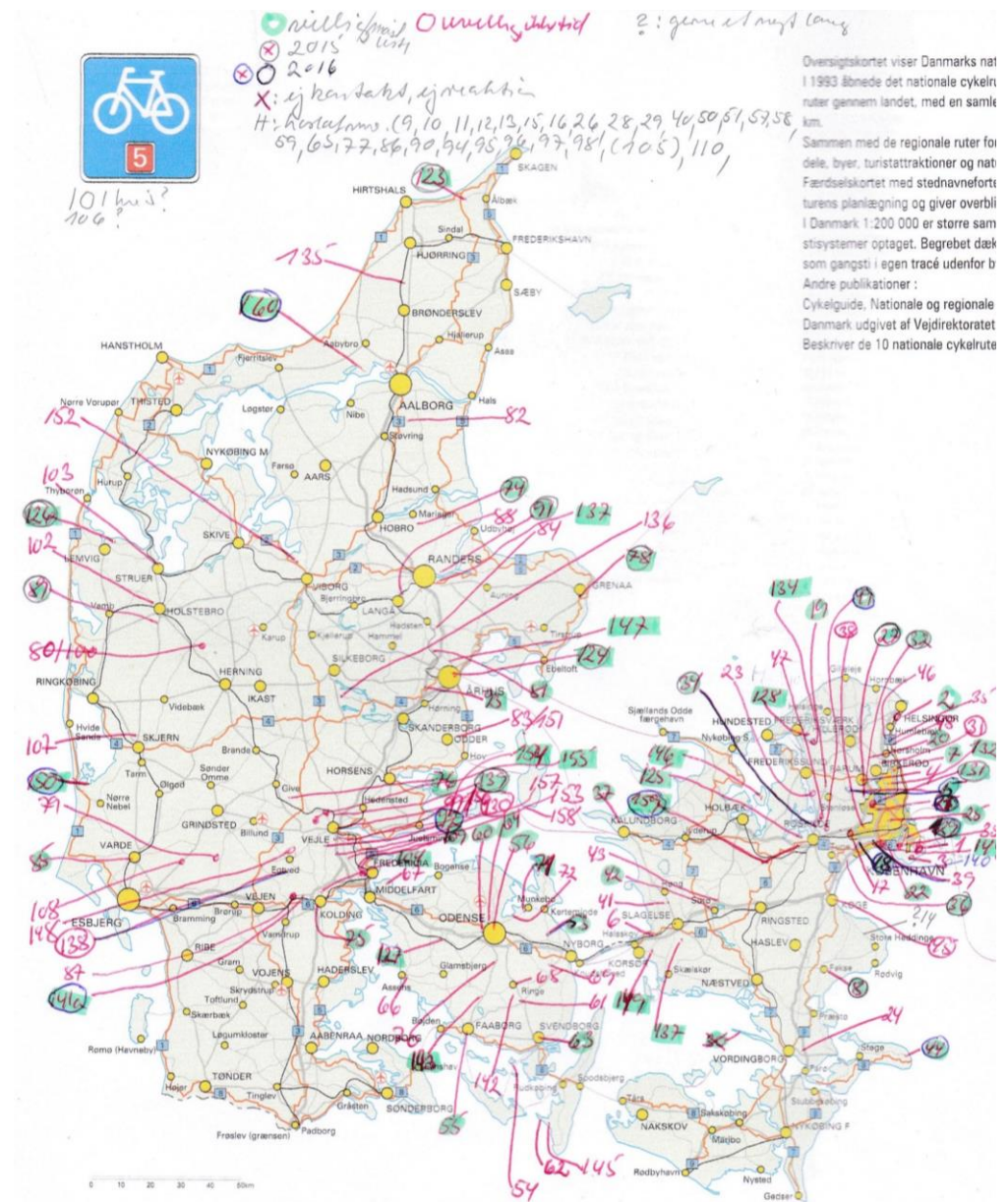
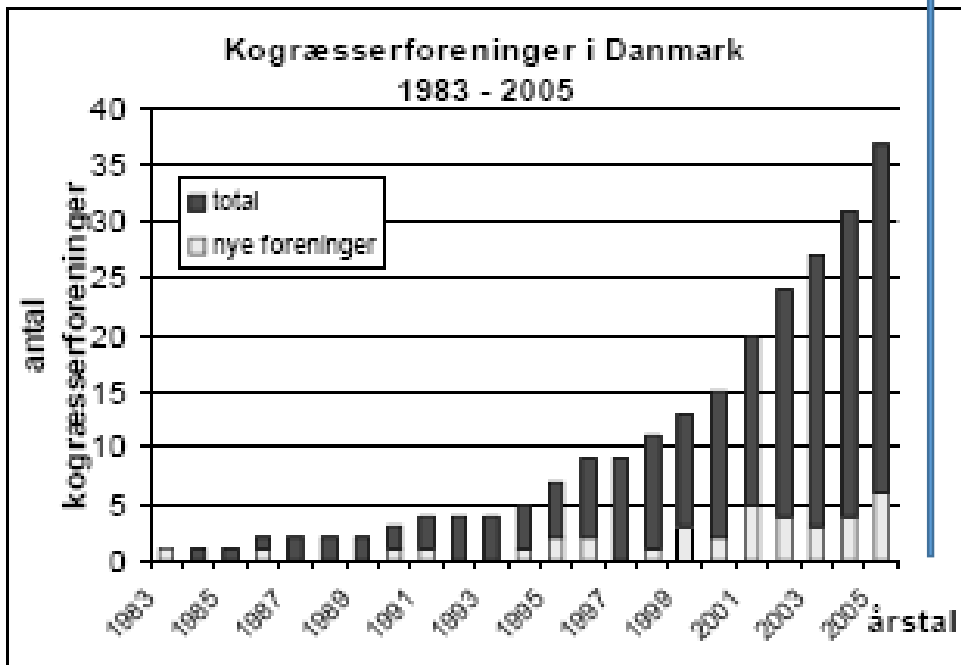
[Guidet aftentur Veddelev Kolaug](#)

Hvad er kogræsserforeninger?

Bearbejdet slides lånt af Nick Leyssac, DN

- Idéen opstået i 1980-erne (DN Høje Tåstrup)
- Opstod ud fra ønsket om at få plejet lokale naturarealer, der var ved at gro til.
- Defineret som foreninger af ikke-jordbrugere, der har som formål at pleje et stykke natur og/eller at producere kød til eget forbrug
- I dag ca. 100 -150 ??? foreninger, primært omkring København og de større provinsbyer

Hvorfor bliver man medlem af en
kogræsserforening?

Hvad kræver det at være kogræsser?

- Tilsyn med dyrene, typisk 4-10 dage pr. sæson
- Ingen forkundskaber, blot almindelig omtanke.
- Deltagelse i fælles arbejdsdage (slå under hegn og specialopgaver)
- Deltagelse i fællesarrangementer, f.eks. udbinding og afhentning, generalforsamling
- En fryser med plads til 40-70 kg kød

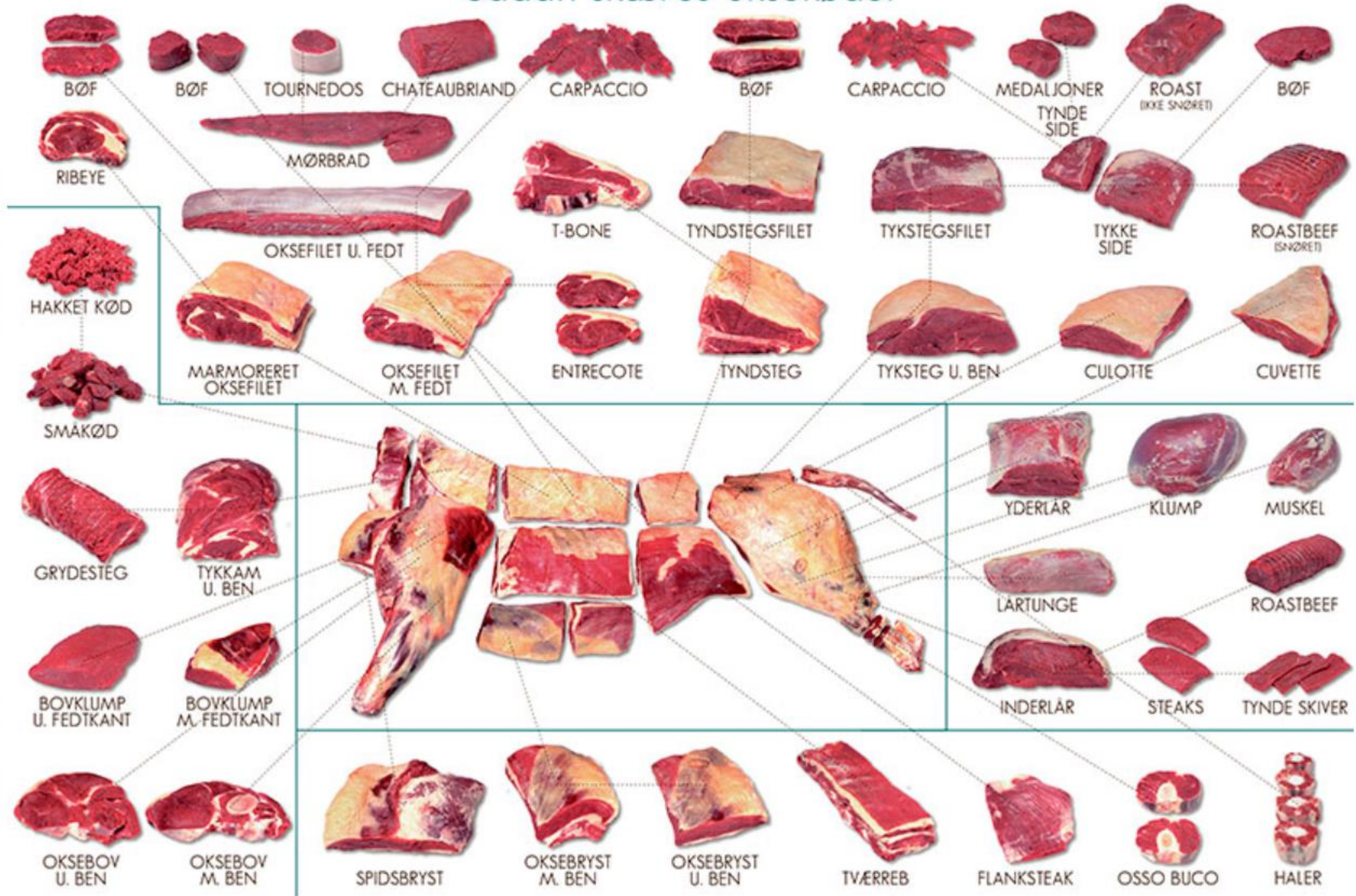
Hvad koster det at være kogræsser?

- Kontingent 0 - 200 kr. årligt
- Kød: ca. 65 kr. pr. kg. (krogvægt), pr. ¼ dyr ca. 3.000-4.500 kr
- Vær opmærksom på om pris er på "krog" eller udskåret.

Marie 9,5 år				Tyren 2015			
	pris	kg	kr		pris	kg	kr
tyndstegsbøff	135	5,8	783	hakke	46	210,5	9683
tykstegsfilet	135	7,2	972	mørbrad	247	4,8	1185,6
culotte	135	5	675	højreb	124	3,8	471,2
entrecote bøf	135	8	1080	højreb bøf	124	15,9	1971,6
højrebsbøffer	135	6,5	877,5	tyndsteg/tync	124	7,2	892,8
hakkekød	40	141	5640	bøffer tyksteg	124	6,1	756,4
mørbrad	225	3	675	culotte	97	4,6	446,2
				inderlår	75	12,3	922,5
		176,5	10702,5	klump	58	7,7	446,6
				cuvettesteg	57	3,3	188,1
				plankesteg	46	0,9	41,4
				ossobuco	46	6,3	289,8
				Spidsbryst	46	5,3	243,8
						288,7	17539

Sådan skæres oksekødet

Det "daglige" tilsyn

Dyrene

- * Tæl dyrene
- * Hold dem tamme, gerne fodring med godbidder (græs, æbler, brød)
- * Ser de raske ud? Se efter infektioner, sår, bylder, halten, hosten eller dyr der går langsomt eller for sig selv, ret ryg ?
- * Er der dyr med tynd mave (fluer)

Hegnet

- * Er der spænding på hegnet

Vandet

- * Er der vand i koppen/karret og er det rent?

Græsset

- * Skal der frahegnes? Foldskifte?

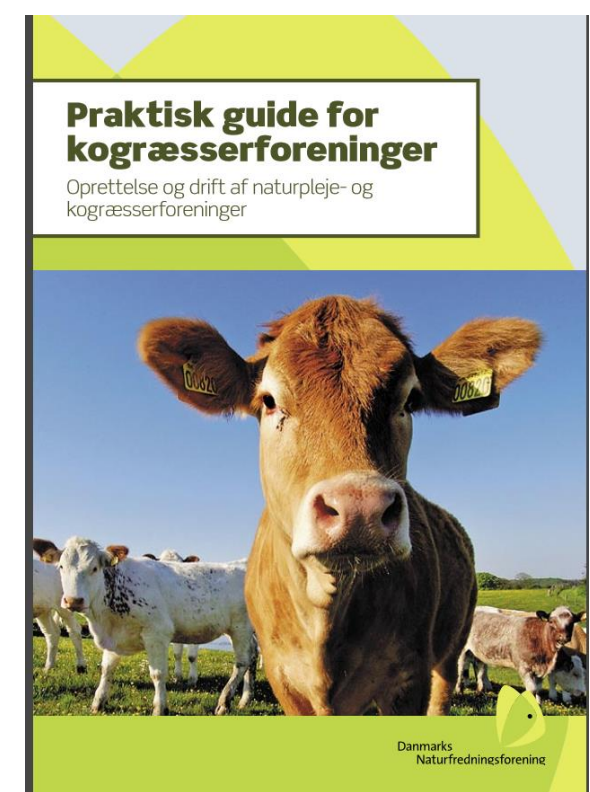

Infoskilt er vigtig

Hegnet er vigtig

- Ved tilsyn tjekkes spænding
- Slåning under tråd 1-2 gange om sommeren
- Grundig gennemgang før udbinding

Se mere på <http://www.dn.dk/Default.aspx?ID=3398>

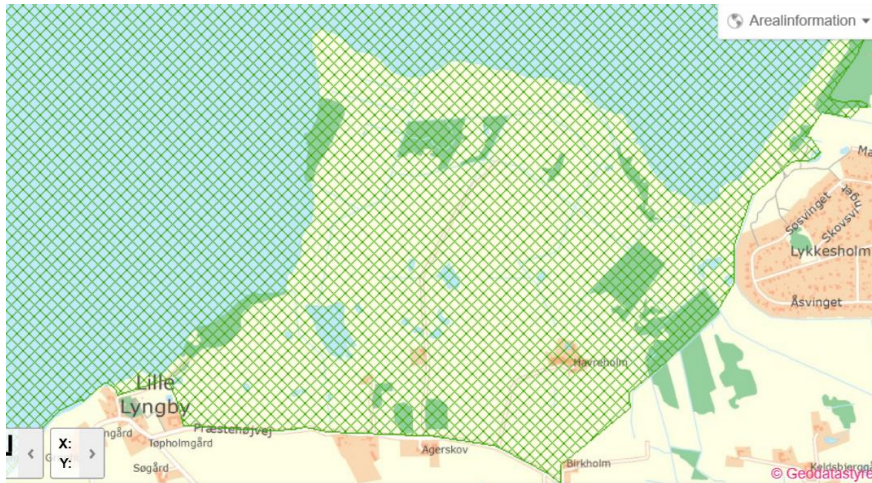

1. Foreningen.....	6
2. Arealet.....	7
3. Dyrene.....	13
4. Pasning.....	18
5. Konflikter og konfliktløsning.....	20
6. Kødet.....	21
7. Kontakt til det offentlige.....	22
8. Hvor kan jeg finde flere oplysninger?.....	23
9. Eksempler på vedtægter.....	24

Hvor er arealerne?

Arealinfo <http://arealinformation.miljoeportal.dk/distribution/>

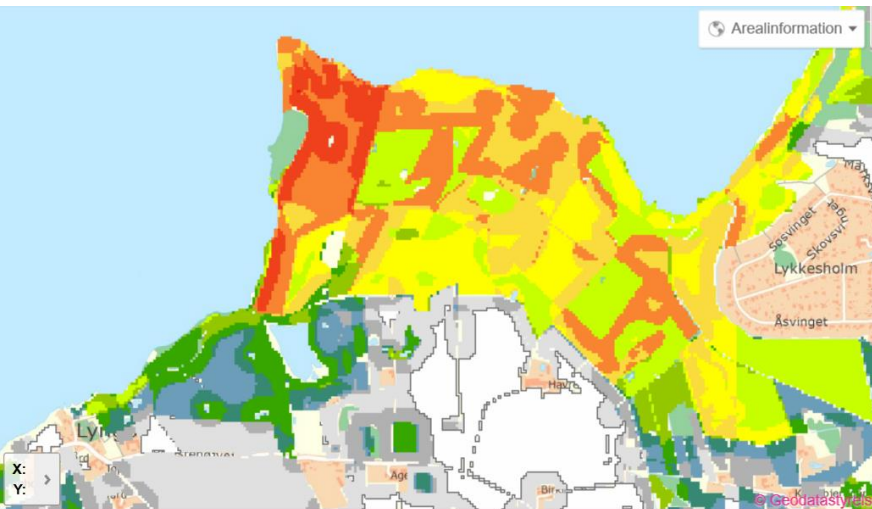
Natura 2000? En chance for at få tilskud til hegn. Kommunerne har en handleplan, hvor der givetvis står pleje med græsning. HignNatureValue skal være høj (frivillige plejer primært god natur). ≥ 5 for at komme i betragtning til tilskud.

Natura2000

Beskyttet natur

HVN

Plejetilsagn 2016

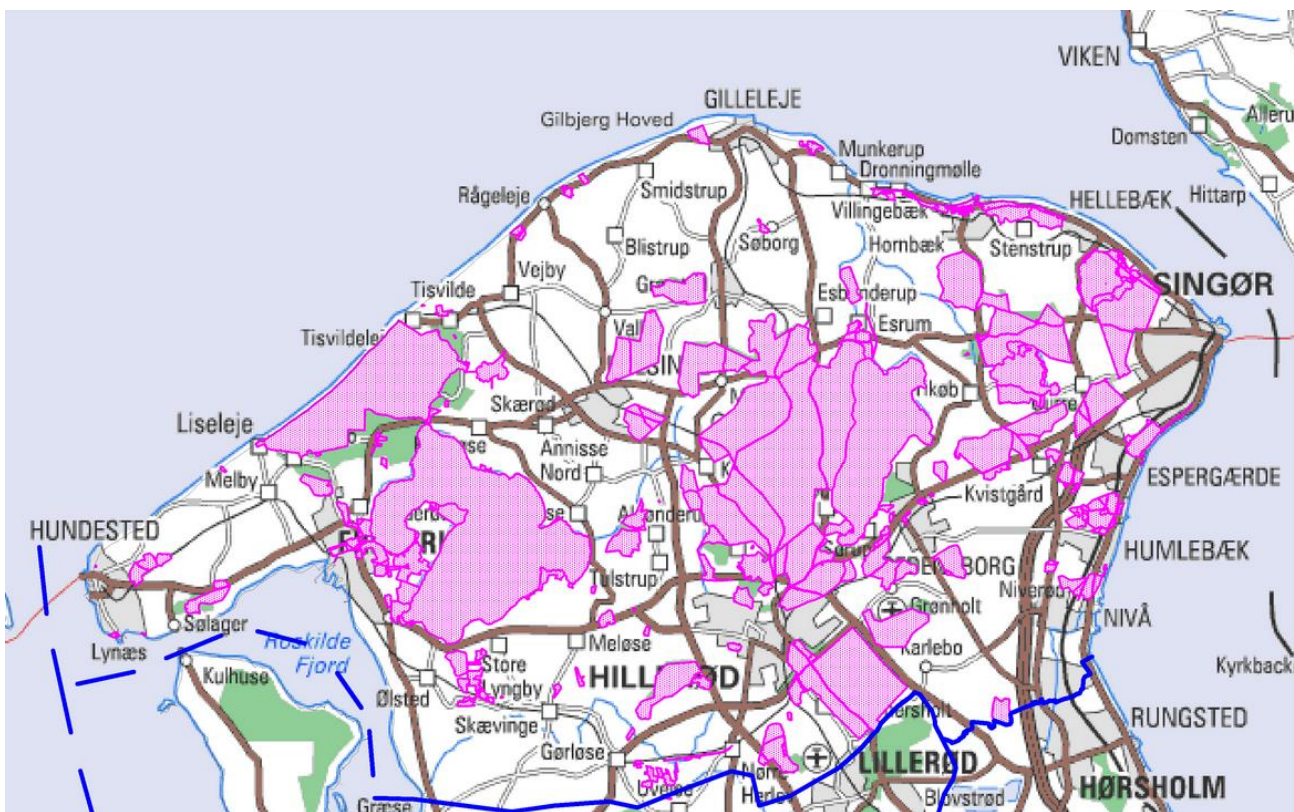
IMK

Hvem ejer arealerne ?

Naturstyrelsens hjemmeside – lokale enheder

<http://naturstyrelsen.dk/lokale-enheder/nordsjaelland/#{%22x%22:702849.3926898474,%22y%22:6213246.718838067,%22zoom%22:5}>

Præstehøjvej 6

BBR-oplysninger

Jordstykke

Matrikel - 4d - Ll. Lyngby By, Ll. Lyngby

Matrikel - 7a - Ll. Lyngby By, Ll. Lyngby

Matrikel - 7d - Ll. Lyngby By, Ll. Lyngby

Matrikel - 10c - Ll. Lyngby By, Ll. Lyngby

Den store hurdle for at få passive arealer i spil.

Hegning?

Natura 2000 områder

Lokale fonde

NST/kommunale arealer

Ex. Skuldelev Ås

Den store hurdle for at få passive arealer i spil.

Hegning?

Jagtinteresser?

Krondyr

Krondyr kan ikke pleje lysåben natur – selv om nogle påstår det.

Krondyr vænner sig til kreaturhegn – springer over – går udenom.

Husk dække til dyrene

Rådyr, hare og fasan

Disse dyr har det rigtig fint med græssende kreaturer, der sikrer nye græsskud.

Rådyr springer over kreaturhegn

Husk dække til dyrene.

Frivillige kan bidrage på andre måder

Hjælpe en dyreholder med naturarealer:

Der vil naturpleje

Ikke tilskudsfodrer sommer

Ikke bruger kalveskjul

Supplerende manuel plejeindgreb

Naturregistreringer for at hæve HNV (TA

<http://bios.au.dk/videnudveksling/til-myndigheder-og-saerligt-interesserede/naturtilstand/naturtilstandpaa3arealer/> feltskemaer.

Temporære frahegninger til blomstring og insekter

Tilse dyrene på aftalte dage

Finde afsætningsnetværk for kødet, slagtet direkte fra fold